

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • פברואר 2013

23 קל"כ

ידינו במיזמים חשובים ובהכנת כוחותינו ליום פקודה.
חיל הקשר והתקשוב הינו חיל מרכזי המהווה תנאי לפעילות צה"ל בכל תרחיש שהוא: באימונים, בהכנות למלחמה ובמלחמה. נמשיך לפתח את זהותנו ומורשתנו, נמשיך באימונים ובעבודה קשה שתניב פירות בכל תחום עליו אנו מופקדים ונקיים את סיסמת בראשית: "המברק עבור יעבור".
קשרו ועלו.

בברכה,

איל זלינגר, תא"ל
קצין קשר ותקשוב ראשי

קציני וחיילי חיל הקשר והתקשוב, שנת העבודה 2012 הסתיימה ואיתה הישגים רבים תוך ראיית האתגרים הגדולים העומדים לפנינו והמשימות השוטפות והחשובות שביצענו. הייתה זו שנה בה שמנו כיעד את העיסוק בזהות והמורשת החילית. מיסדנו את תחום סיורי המורשת באתר ההנצחה, ובנוסף, פעלנו רבות בשיתוף פעולה עם העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב ויחידות חי"ק. כמו כן, חידשנו את כתיבת עבודות המורשת בקורסי הצוערים בשיתוף פעולה עם בה"ד 7. התוצאות והניסיון שנרכשו עד כה מהווים בסיס לפעילות רבה נוספת והמשך הנחלת מורשת חי"ק.

בתחום הפעילות המבצעית נזכיר את מבצע "עמוד ענן" בו נבחנו המערכות המתקדמות ביותר שפיתחנו בהצלחה ובעמל רב ואשר הוכיחו הלכה למעשה את יכולות השילוביות המוצלחות של צה"ל ותרומת חיל הקשר והתקשוב בתחום זה.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • פברואר 2013

יתרונותיה וחסרונותיה של שיטת שפת המורס:

יתרונות	חסרונות
תקשורת זו דורשת סכנולוגיה פשוטה ביחס לשיטות שידור אחרות	העברת המסרים דורשת זמן רב
שיטת שידור זו קלה יותר לקליטה כשתנאי הקליטה גרועים	העברת המסרים דורשת יותר מאמץ אינטלקטואלי
	העברת המסרים דורשת יותר מיומנות רץ מצד המשדר והן מצד הקולט

עם התפתחות קשר האלחוט בעולם, התפתח שירות הקשר בארגון "ההגנה". בשנת 1937 הוקם "שירות הקשר" ב"הגנה" ונעשה שימוש נרחב בקשר מורס. נרכש ניסיון רב ונוצר שירות קשר מיומן שהשתלב בצה"ל והפך מאוחר יותר לחיל הקשר. השימוש במורס בא לידי ביטוי טרם קום המדינה ולאחר קום המדינה. צה"ל השתמש במורס במלחמות ישראל ובמבצעים שונים. להלן דוגמאות לרשתות אלחוט בשנים שלפני קום המדינה:

שנים	שם רשת האלחוט	פירוט
1935-1937	שקר - אמת	עבדה בשיטת שידור ללא מענה ושימשה להעברת ידיעות מן המרכז אל המאיימים ביישובים
1937-1939	אחינדב	הרשת הארצית ראשונה
1937-1939	איתמר	רשת האלחוט להעפלה בא"י
1940 1945-1948	קול ישראל	שידורי המחותרת של ההגנה לישוב היהודי בא"י
1940-1948	גדען	הרשת להעפלה הימית בא"י
1946-1948	אבינועם	הרשת הארצית בהגנת שהייתה גם בין האחרונות שנשארו עד לקום המדינה
1941-1948	תמר	הרשת הארצית של הפלמ"ח

הלימוד בלפת המורס

לפני המצאת שפת המורס, השתמשו להעברת מידע באמצעים שונים שעיקריהם נפרט בהקדמה זו:

1. בשנות ה-30 עד ה-40 השתמשו בדגלים ובמכשירי איתות ראייה.
2. בשנות ה-40 עד ה-50 השתמשו ביוני דואר. בשנת 1844 נכנס העולם לעידן המורס שהיווה מהפכה בהעברת המידע. השימושים בו נעשו בעיקר ברכבות ובאוויות. המורס נכנס לשימושים הצבאיים בהעברת תקשורת גלויה ומוצפנת. ב-8 בפברואר 1838 הציג סמואל מורס לראשונה לראווה את שיטת המורס בפני ועדה מדעית במכון "פרנקלין" בפילדלפיה. כ-6 שנים לאחר מכן בנה סמואל מורס את הטלגרף היישומי הראשון אשר אפשר לשדר מסרים למרחקים ארוכים. בנוסף, יצר גם את קוד המורס - כלומר, קוד המשמש להצפנת מסרים אלפא ביתיים כצירופי נקודות וקווים לצורך שידורם בטלגרף. אדם שמקבל בצד השני את המסר מפענח את הקווים והנקודות לאותיות ומספרים. הטלגרף הראשון שבאמצעותו ניתן היה להעביר מידע רב ומהיר החל לפעול ב-1844 ברמה עולמית.

